

Devaterník velkokvětý

Stupeň ohrožení: C1

Helianthemum grandiflorum (Scop.) De Candolle in Lam. et De Candolle

syn.: *Cistus grandiflorus* Scop.; *Helianthemum obscurum* Pers. var. *grandiflorum* (Scop.) Pers.; *H. nummularium* (L.) Mill. subsp. *grandiflorum* (Scop.) Sch. et Thell. in Schinz et R. Keller; *H. ovatum* (Viv.) Dunal subsp. *grandiflorum* (Scop.) Hayek; *H. chamaecistus* Mill. subsp. *grandiflorum* (Scop.) Domin

POPIS

Nízký polokeř s poléhavými až plazivými větvemi, květonosné lodyhy vystoupavé, v horní části řídce chlupaté, až 30 cm vys. Listy eliptické-úzce vejčité, 20-35 mm dl. až 10 mm šir., na rubu jen roztroušeně chlupaté (svazečky), postranní žilky zřetelné, palisty na okraji brvitě-olysalé, na ploše lysé. Květenství chudé, terminální s max. počtem 8 květů, květy žluté, korunní lístky široce obvejčité, 12-16 mm dl., kališní lístky ve 2 kruzích, nestejně, vnitřní široce vejčité 8-10 mm dl. na žilkách se svazečky chlupů, mezi středními žilkami nahnědlé a lesklé, žilky často červeně naběhlé. Tobolky vejcovité 5-7 mm dl., semena tupě hranatá 1,3-1,8 mm dl., červenohnědá.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Kamenité, často mělké živinami bohaté půdy subalpinských luk a přilehlé skalky, na silikátových horninách (v Alpách často na vápencích), na rozvolněných biotopech bez konkurence náročných širokolistých bylin a dřevin., místy narušované. Roste na biotopech s převažující jižní až jihozápadní expozicí, v nadmořských výškách 1200-1300 m, vzácněji níže nebo výše (do 1400 m). Ve společenstvech sv. *Agrostion alpinae* a *Calamagrostion arundinaceae*.

ROZŠÍŘENÍ

Areál: významný evropský oreofyt, rostoucí v několika evropských pohořích: Alpy, Apeniny, Karpaty, Jeseníky, balkánská pohoří a Kavkaz.

V ČR roste pouze ve fytogeografické oblasti oreofytikum na Moravě, v subalpínských polohách Hrubého Jeseníku, výhradně v karech jako glaciální relikť (3 lokality) a v montánním stupni na jediné lokalitě (Kouty n. D.), v Čechách chybí. Všechny ostatní údaje o tomto druhu, ať již pocházejí z horských poloh nebo nikoliv, jsou mylné a patří nejčastěji druhu *H. obscurum*.

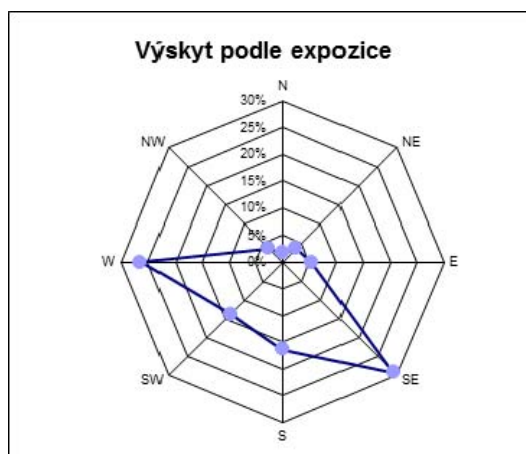
PŘÍČINY OHROŽENÍ

Globální eutrofizace subalpínských společenstev a následné zarůstání aktivními druhy.

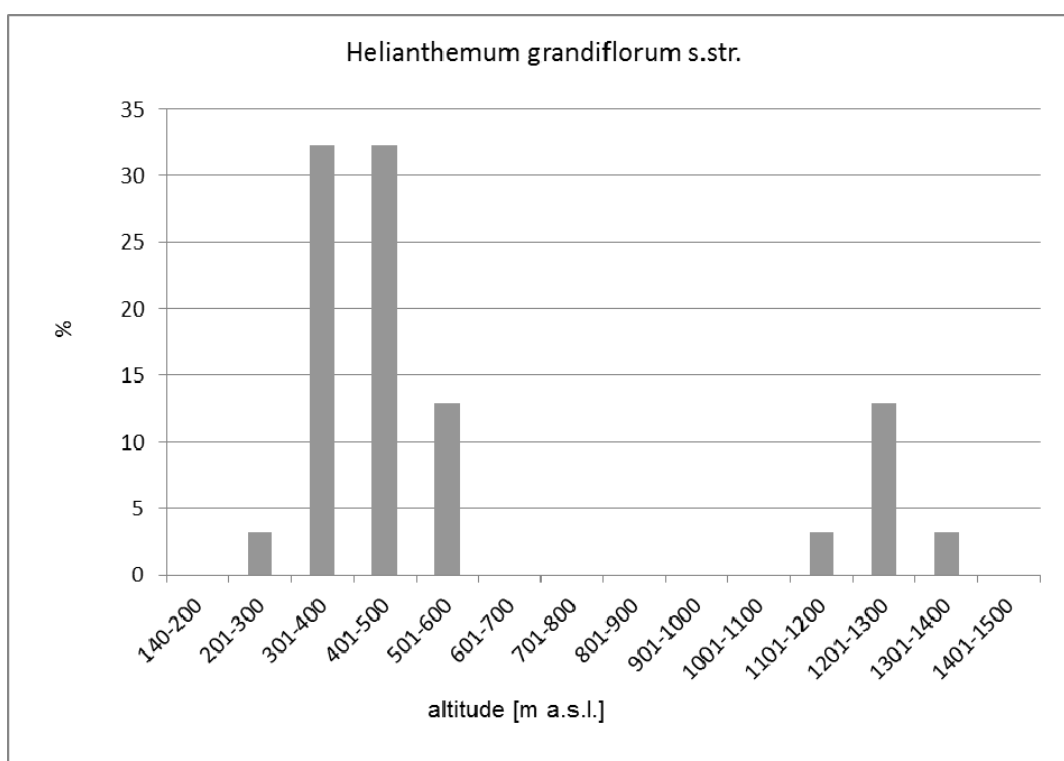
SEZNAM LITERATURY

COODE M., CULLEN J., 1965. *The Helianthemum nummularium – chamaecistus complex*. Not. Roy. Bot. Gard. Edinburg 26: 198-200

KUPATADZE G. A., 1978. *Kličeštnennyj analiz solnecvetov gruppy Helianthemum nummularium i taksonomičeskaja značimost priznakov*. Bjull. Moskov. Obšč. Ispyt. Prir, sect. Biol., 83/3:98-107

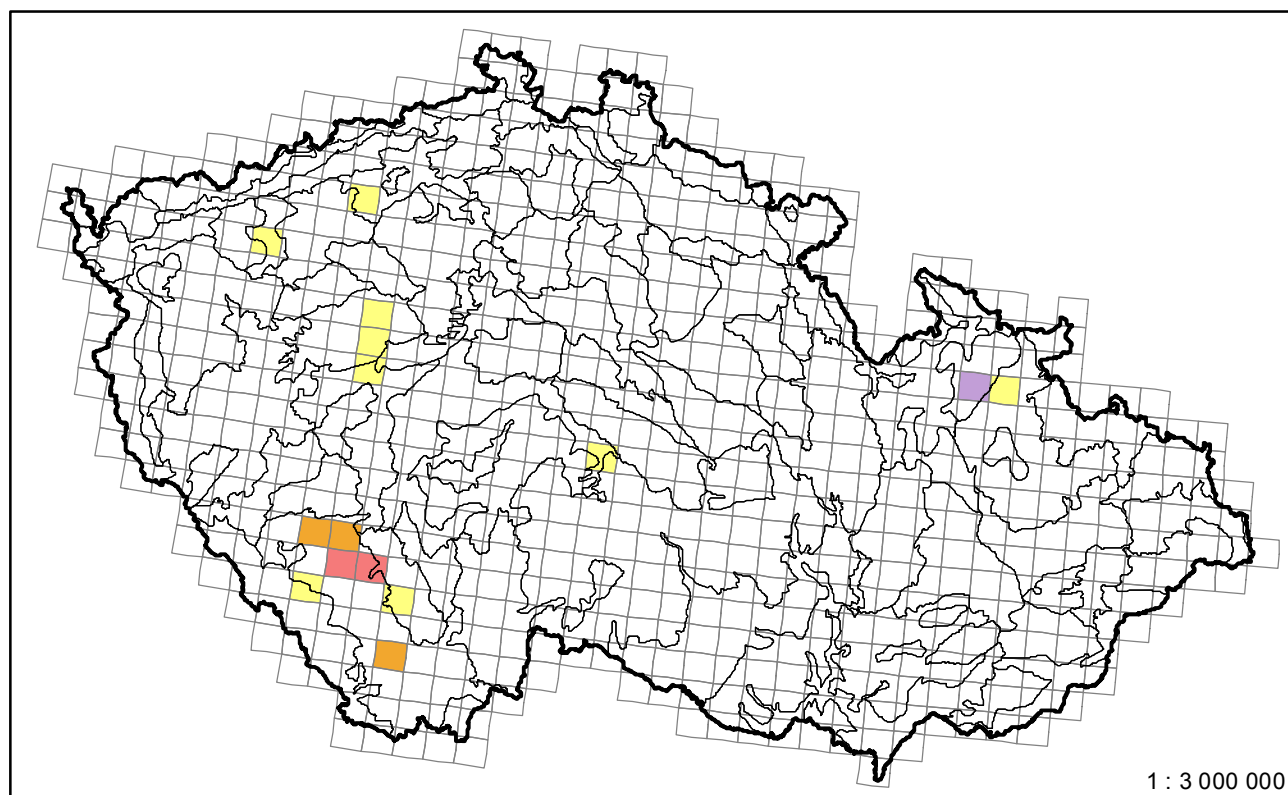

Výskyt podle nadmořských výšek

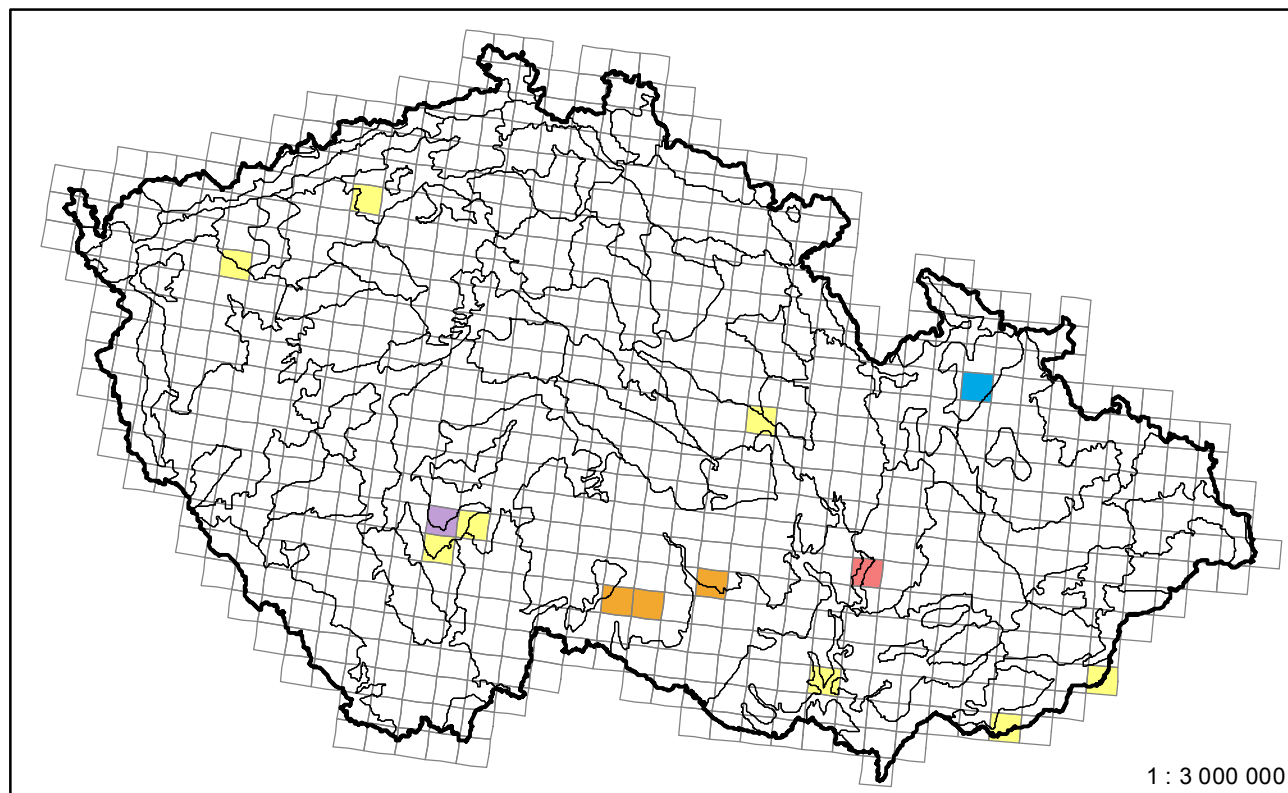

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1 2 3 10

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 1 2 4 5 6